

No placet

drs. F. Matser – kolonel van de militair psychologische en sociologische dienst

'Drie Romeo hier Drie Echo...' kraakt het door de radio. Het eskadrons-commandant wil antwoord hebben. 'Drie Romeo hier Drie Echo over...'. Het zweet parelt op z'n voorhoofd. Dit is het grote moment. Alle informatie wijst erop dat de vijand net achter de heuvelrug zit. Als dat tenminste de goede heuvelrug is! Hij voelt zich niet honderd procent zeker. Niets is honderd procent zeker! Daarom luisteren ze allemaal naar hem. Hij ziet de veertien tankcommandanten voor zich, die tot het uiterste geconcentreerd naar hun radio luisteren, wachtend op zijn bevel. De commandant moet de knoop doorhakken. Hij is die commandant. Vanaf het eerste jaar op de militaire academie heeft hij hiernaar uitgekeken! Baas van vijftien Leopard-tanks. Een sleutelrol in het tactische plan van de bataljonscommandant. Alle ogen, of in dit geval oren zijn gericht op hem... Op het bataljonsnet vraagt de S3 om een sitrap. Het zweet loopt in zijn linkeroog. Hij veegt het weg met de mouw van zijn tankoverall. Ondanks de airco lijkt het bloedheet in de tank.

Wat de overste wilde was hem volstrekt duidelijk. Opdrachtgerichte commandovoering is ondertussen een tweede natuur van iedereen. Om te beginnen natuurlijk deze slag tegen de *opposition force* winnen. Met snelheid en verrassing. Dit is de laatste kans op een klinkende overwinning. De andere gevechtsacties deze week waren niet echt goed gegaan. De stemming binnen het bataljon was bedrukt. De Amerikanen in de Hamburgertent op de basis lachten 's avonds. Ze leken niet erg onder de indruk van dit Nederlandse bataljon. Of zijn ze gewoon vrolijk? Twijfels.

Dat terrein hier in Hohenfels is een formidabele tegenstander. En hetzelfde kan gezegd worden van de vijand. Een Amerikaans bataljon, dat hier hon-

derd dagen per jaar als oefenvijand optreedt. Die mannen kunnen met hun ogen dicht de weg vinden. Iedere compagniescommandant heeft meer dan tweehonderd gevechtsacties in 'The Box' meldt de 'vijandelijke' regimentscommandant bij de briefing. Bluf, intimidatie... dit is zijn eerste actie. En de laser-simulatoren zijn meedogenloos. Gisteren had het bataljon binnen 45 minuten twintig tanks verloren en bijna net zoveel YPR's. En tot overmaat van ramp was zijn plaatsvervanger bij het terugtrekken de gewonden vergeten! Natuurlijk, het was een oefening, maar toch. Alles leek hier akelig echt, fascinerend maar ook angstaanjagend. *No place to hide* stond met krijt geschreven op de toren van één van de Amerikaanse tanks die vanmorgen de poort uitreed.

De hele week was het eskadron reserve geweest. De mannen fluisterden: 'het komt door de nieuwe ritmeester, dat is een groentje'. En daar hadden ze wel een beetje gelijk in.

Toen hij van de KMA kwam, verheugde hij zich geweldig op zijn functie als paraat pelotonscommandant. Trainen met zijn tanks! Maar het was allemaal anders gegaan. De eerste zes maanden had het bataljon een recuperatieperiode. Geen oefeningen, weinig acties. Veel steunverlening. Wacht draaien in Den Haag, omdat het geld voor de burgerbewakers op was, en met een tank naar braderieën en dorpsfeesten voor ondersteuning van de werving. Hij had het kerkplein van elk dorp in de provincie gezien. Wel stoer natuurlijk, maar operationeel had hij weinig geleerd in die periode. Daarna was het bataljon aangewezen voor een uitzending. Naar Bosnië. In de voorbereiding hadden ze vooral infanterist gespeeld. En in Bosnië heel veel gelopen en in de Mercedes Benz gereden. Sociale patrouilles. De tanks waren nauwelijks van de basis afgekomen. De burgemeester van het nabijgelegen stadje kreeg al een rolberoerte als hij de motoren hoorde starten. Van rijden over de slecht onderhouden plaatselijke wegen kon al helemaal geen sprake zijn. De tanks waren er voor noodgeval, voor 'escalatiedominantie' heette dat

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van commodore Erik Oliemans en kolonel Frans Matser, beide werkzaam bij het Commando Dienstencentrum (CDC).

eto hide!

in het politiek correcte Haagse jargon. Niet dus! Maar de functie van eskadronscommandant leek toen nog ver weg. Door het nieuwe *Führungs-verstärkungs*-beleid, werd je pas commandant bij de rang van majoor, en dat duurde nog wel tien jaar. 'Nog tijd genoeg om ervaring op te doen bij een bataljon' zei zijn monitor bij de Directie Personeel.

Na terugkeer uit Bosnië was er weer een 'stille' periode en toen moest hij terug naar de KMA om weer een jaar in de boeken te duiken. En na dat jaar moest hij tegen heug en meug naar een schoolbataljon, vanwege tekorten daar. Natuurlijk, het opleiden was best leuk. De motivatie van de jongens en meisje, de inzet, de betrokkenheid, het was allemaal hartverwarmend. Maar daarvoor was hij niet naar de militaire academie gegaan. Maar goed, eskadronscommandant was ver weg en zijn tijd zou nog komen. Deze zomer werd hij gebeld. Er was weer nieuw beleid. De eskadrons- en compagniescommandanten werden weer kapitein en ritmeester. Er waren tekorten, hij was één van de eersten. Zijn opperwachtmeester had hem de eerste dag sceptisch opgenomen. En nu zat hij hier, badend in het zweet, als commandant van vijftien tanks, tachtig man en nul ervaring.

'Romeo hier Drie, ik geloof dat ik motorgeronk hoor voor mijn opstelling, type en richting niet te herkennen over'. 'Drie kunt u meer waarnemen?' 'Negatief over'. Hij had vijf minuten geleden twee meldingen gekregen van de verkenner. Maar hun verbinding lag eruit. Hij was ook niet honderd procent zeker dat dit de juiste plaats was. Het vlakke terrein aan de ander kant was bijzonder geschikt om tanks snel door het vak te verplaatsen. De S3 had hem daarvoor gewaarschuwd. Als dat gebeurde stond het hele bataljon op het verkeerde been. Maar het was ook een gevaarlijke manoeuvre. Gedurende een aantal minuten zou de vijand flankerend over de vlakke moeten rijden. Als hij ze op dat moment ontplooit kon verrassen, waren ze gezien. Maar als hij te vroeg of te laat ging, was de veras-

sing weg of de vogel gevlogen. Zijn mond voelt kurkdroog aan.

Had hij maar wat vaker dit soort oefeningen gehad. Hij voelt zijn hart kloppen in zijn keel. Twee meldingen van de verkenner, één waarneming van Drie, zijn commandant 3e peloton. Hij is voor negentig procent zeker. De tijd tikt verder. Weer loopt een zweetdruppel in zijn oog.

'Hier Romeo, donderslag!' hoort hij zichzelf zeggen. De pelotonscommandanten bevestigen stuk voor stuk. Met brullend geweld stormen de zestig ton zware stalen gevaarten in de ochtendschemering voorwaarts. Na wat een eeuwigheid lijkt bereiken ze de heuvelrand. Als prehistorische reptielen doorklieven de monsters de dunne strook begroeiing die het zicht belemmert. Een moment staat z'n hart stil. Duisternis, leegte. Dan langzaam, als met vertraging licht het beeldscherm van de warmtebeeldkijker op. Gifgroen, tanks onmiskenbaar! Rijdend... één, twee, drie, links nog meer. Ze bewegen in colonneformatie op minder dan twee kilometer. Type aan de contouren duidelijk herkenbaar. De vijand! Hij voelt zich opgewonden maar gelijk ook kalm. Met een kort commando verdeelt hij de sectoren voor zijn pelotonscommandanten. Laserkanonnen openen geruisloos maar virtueel dodelijk het vuur. 'Ik heb er al twee!' hoort hij een van z'n PC'en opgewonden en met overslaande stem roepen. 'Rustig blijven en doorvuren'. In gedachten formuleert hij zijn situatierapport voor de S3. Een glimlach glijdt over zijn gezicht. Het heeft lang geduurd sinds dat eerste jaar op de KMA, maar het was het wachten waard. Diep in hem gloeit een warm en gelukkig gevoel, maar gelijk het besef dat in werkelijkheid dit spel met mensenlevens wordt gespeeld.

Die avond zijn de mannen en vrouwen van het eskadron uitgelaten en vrolijk. Ze lachen naar de Amerikanen in de pizzatent. 'Mazzelpik' moppert de opper 's avonds in het bivak, maar hij zegt het met respect. ■

TEGGENWICHT